

Poř. č. 1/2014

Stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů ve vztahu k příslušnosti státního zastupitelství k vyřízení podání

I. Podání, z jehož obsahu nevyplývá věcná a místní příslušnost státního zastupitelství, neboť zjevně nesouvisí s činností státního zastupitelství, a nevyplývá z něj ani příslušnost jiného orgánu veřejné moci, vyřídí státní zastupitelství, jemuž bylo takové podání doručeno.

II. Je-li potřebné objasnit povahu podání anebo doplnit některou ze zákonem stanovených náležitostí, zajistí provedení těchto úkonů zásadně státní zastupitelství věcně a místně příslušné k jeho vyřízení.

III. Není-li státní zastupitelství, jemuž bylo podání doručeno, samo příslušné k jeho vyřízení, postoupí je příslušnému státnímu zastupitelství. Objasnit povahu podání, případně i zajistit doplnění některé ze zákonem stanovených náležitostí, může nepříslušné státní zastupitelství jen výjimečně, z důvodů zvláštního zřetele hodných; jinak jen v rozsahu nezbytném ke zjištění věcné a místní příslušnosti státního zastupitelství a zda vůbec přichází v úvahu působnost státního zastupitelství.

Z poznatků Nejvyššího státního zastupitelství získaných při výkonu jeho působnosti vyplývá, že v některých případech není zcela zřejmé, zda podání označené například jako trestní oznámení, které však svým obsahem trestním oznámením není, může bez dalších úkonů vyřídít státní zastupitelství, jemuž bylo takové podání doručeno, nebo zda a podle jakých hledisek je nutno zkoumat důvody pro případné postoupení takového podání.

I.

V první řadě je třeba rozlišovat případy, kdy státní zastupitelství (pro nepříslušnost) podání věcně nevyřizuje, od případů, kdy státní zastupitelství podání věcně vyřizuje.

A) Podání, která státní zastupitelství (pro nepříslušnost) věcně nevyřizuje:

1. Z podání příslušnost nevyplývá a jeho obsah zjevně nesouvisí s činností státního zastupitelství ani jiného orgánu veřejné moci.
2. Věcné vyřízení podání není v působnosti státního zastupitelství, k vyřízení podání je však příslušný jiný orgán veřejné moci.

B) Podání, která státní zastupitelství věcně vyřizuje:

1. podání obsahuje potřebné náležitosti
2. a jeho vyřízení je v působnosti státního zastupitelství.

Podání uvedená **ad A 1)** jsou tedy těmi podáními, k jejichž vyřízení není věcně příslušné žádné státní zastupitelství ani jiný orgán veřejné moci a jichž se týká **bod I výrokové části tohoto stanoviska**. Jde např. o podání zjevně nesmyslná nebo podání požadující výkon působnosti státního zastupitelství, ač ta dána není.

Obsah těchto podání, ať již jsou tím, kdo je učinil, označena jakkoli, nikterak nevede k potřebě objasnit povahu podání (čl. 13 odst. 1 věta druhá pokynu obecné povahy nejvyšší státní zástupkyně č. 8/2009, o trestním řízení) nebo je případně doplnit (§ 16a odst. 2 věta druhá zákona o státním zastupitelství, § 59 odst. 4 věta třetí trestního řádu) a nepřichází v úvahu ani postup podle § 59 odst. 4 věty čtvrté, části věty za středníkem, trestního řádu. Věcně není k vyřízení takových podání příslušné žádné státní zastupitelství ani jiný státní orgán, proto nelze nalézt důvod ani adresáta pro postoupení podání.

I na tato podání je ovšem nutné reagovat zákonem stanoveným způsobem. V souladu s § 16a odst. 4 větou druhou zákona o státním zastupitelství vyřídí podání (informuje podatele o tom, jak bylo naloženo s jeho podáním) to státní zastupitelství, kterému bylo doručeno, a poté podání založí.

Věcné vyřízení podání uvedeného **ad A 2)** sice rovněž není v působnosti státního zastupitelství, ale k takovému vyřízení je příslušný jiný orgán veřejné moci, přičemž o jeho příslušnosti není pochyb, resp. není proto třeba např. dále objasňovat povahu podání. Státní zastupitelství, kterému bylo takové podání doručeno, je v souladu s § 16a odst. 4 větou první zákona o státním zastupitelství neprodleně vrátí podateli (obdobně srov. např. čl. 13 odst. 6 pokynu obecné povahy č. 8/2009, o trestním řízení, ve znění změn a doplňků) a podle povahy věci jej případně vyrozumí o tom, na koho se má obrátit. Vrácení podání podateli a případně jeho

vyrozumění, na koho se má obrátit, je dalším způsobem vyřízení podání, která státní zastupitelství pro nepřislušnost věcně nevyřizuje.

Podání uvedená **ad B)** jsou již podáními, jejichž vyřízení spadá do působnosti státního zastupitelství. Tato podání vyřizuje věcně a místně příslušné státní zastupitelství. Není-li jím státní zastupitelství, jemuž bylo takovéto podání doručeno, musí je postoupit věcně a místně příslušnému státnímu zastupitelství a podatele o tom současně vyrozumět (§16a odst. 3 zákona o státním zastupitelství).

Postoupení podání podle § 16a odst. 3 zákona o státním zastupitelství je tedy nezbytné vždy, jestliže z obsahu podání nelze vyloučit, že vyřízení podání je v působnosti státního zastupitelství, a lze-li současně určit, které státní zastupitelství přichází v úvahu jako příslušné k vyřízení podání. Jen pro úplnost a v zájmu zamezení případným pochybnostem nutno dodat, že postoupení věci včetně důvodů vyjádřených v této souvislosti postupujícím státním zastupitelstvím nezakládá samo o sobě závazně věcnou a místní příslušnost státního zastupitelství, jemuž bylo podání postoupeno, ani nestanoví závazným způsobem další postup tohoto státního zastupitelství.

II.

V některých případech samotný obsah podání sice neumožňuje učinit s jistotou závěr, že jde například o trestní oznámení (případně o jiné podání, jehož vyřízení je v působnosti státního zastupitelství nebo jiného orgánu veřejné moci), současně však takový závěr ani nelze předem vyloučit. Je proto nutno objasnit povahu podání nebo doplnit zákonem stanovené náležitosti a poté posoudit, zda jde o trestní oznámení nebo jiné podání související s činností státního zastupitelství anebo zda z podání vyplývá příslušnost jiného orgánu veřejné moci.

Objasnit obsah podání a případně i zajistit jeho doplnění tak, aby podání bylo možné v souladu se zákonem vyřídit, je (nejde-li o případ uvedený ve třetím odstavci výroku tohoto stanoviska) oprávněno pouze **příslušné** státní zastupitelství, byť se postoupení věci tomuto státnímu zastupitelství může v některých případech jevit jako formální. Stejně jako u jiných státních orgánů, například soudů, však nelze ani u státního zastupitelství přehlížet skutečnost, že příslušnost je stanovena zákonem. Důraz na nezbytnost vyřízení věci příslušným státním zastupitelstvím je výslovně zřejmý z § 16a odst. 3 zákona o státním zastupitelství a vyplývá i z čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod v souvislosti s možností domáhat se práva u jiného orgánu než soudu. Právě v zájmu náležitého vyřízení podání je žádoucí, aby již potřebná šetření provádělo nebo zajišťovalo zásadně právě příslušné státní zastupitelství. Platí to i tehdy, jestliže obsah podání nasvědčuje tomu, že výsledkem provedení zmíněných úkonů bude nejpravděpodobněji zjištění, že nezbývá, než podání založit.

III.

Ze zásady, že podání meritorně vyřídí pouze příslušné státní zastupitelství, jestliže je lze určit, vychází i třetí odstavec výrokové části tohoto stanoviska. Přihlíží však i k tomu, že mohou existovat zvláštní důvody opodstatňující výjimku ze zásady vyjádřené ve druhém odstavci výroku tohoto stanoviska. Existenci takových důvodů bude možné posoudit vždy jen ve vztahu ke konkrétnímu podání. Obecněji lze uvést, že jimi mohou být okolnosti podobné například těm, jež by odůvodnily dožádání.

Závěry:

1. Otázku, zda je vůbec vyřízení podání v působnosti státního zastupitelství či nikoli (§ 16a odst. 4 věta první a druhá zákona o státním zastupitelství), zásadně posoudí to státní zastupitelství, kterému bylo podání doručeno.

2. Na základě výsledku posouzení obsahu podání státního zastupitelství, jemuž je podání doručeno, zvolí některý z následujících postupů:

- založí podání (z podání příslušnost nevyplývá a jeho obsah zjevně nesovisí s činností státního zastupitelství) a vyrozumí o tom podatele;
- vrátí podání podateli (k vyřízení podání je příslušný jiný orgán veřejné moci) a vyrozumí podatele podle povahy věci o tom, na koho se má obrátit;
- postoupí podání věcně a místně příslušnému státnímu zastupitelství, není-li samo příslušné k vyřízení podání, a vyrozumí o tom podatele;
- přezkoumá důvodnost podání a zjistí-li porušení zákona nebo jiného právního předpisu, přijme v rámci své působnosti příslušná opatření k nápravě (jde tedy o případ, kdy je státní zastupitelství příslušné k vyřízení podání).

3. K postoupení podání podle § 16a odst. 3 zákona o státním zastupitelství je důvod vždy, jestliže z obsahu podání nelze vyloučit, že vyřízení podání je v působnosti státního zastupitelství, a je-li možné určit, které státní zastupitelství je k vyřízení podání příslušné.

4. Obecně platí zásada, že úkony potřebné k objasnění povahy podání a k případnému doplnění jeho náležitostí provádí to státní zastupitelství, které je příslušné k vyřízení podání. Výjimka z této zásady je možná jen v případech hodných zvláštního zřetele nebo v případech, kdy nelze tuto příslušnost z obsahu podání zjistit.

Stanovisko se nezabývá podáním, které není ani nejasné, ani neúplné, neboť o postupu při vyřizování takového podání by nemělo být pochyb. Výslovně se

nezabývá ani podáním učiněným na státním zastupitelství ústně do protokolu, neboť vychází z předpokladu, že z takto učiněného podání je vždy patrné (alespoň s jistou pravděpodobností), které státní zastupitelství přichází v úvahu jako příslušné k vyřízení, a naproti tomu, že nejsou takto sepisována podání, z nichž to patrné není nebo jejichž věcné vyřízení do působnosti státního zastupitelství nenáleží. I při řešení případných nejasností souvisejících s takto učiněným podáním je však možné podle tohoto stanoviska přiměřeně postupovat.

Toto stanovisko ke sjednocení výkladu zákonů a jiných právních předpisů bylo vydáno podle § 12 odst. 2 zákona č. 283/1993 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Nejvyšší státní zástupce:
JUDr. Pavel Zeman v.r.